

Çéñterü ялаве

1944 çулхи çу уйăхен 5-мĕшĕнченпе тухать

Муркаш район хаçаче

44 (8005) №

* Кéçнерни кун, 2012 çулхи çértme (июнь) уйăхен 14-мĕш*

Хаке иреклэ

Районти Акатуй уявĕнче хатĕрлене репортаж

Пилĕк аврăмăр хирте, савăнар-и халь пёрле!

Пирен халăхан ырăп ăла пур. Ёлек-авалах чăвашсем çурхи ака-суха ёçесене ăнаçlä вëçлене хыççăн пёрле пухăнса савăнна, ташланă-юрланă, вайă картиsem иёركелене. Пур çérte te керлене кун пек Акатуйсем. Çakă ăнсăртран мар, савăнма сăлтаве те пулна. Çур аку – çér ёçченен тен өçесен пүсламăш, керху тухăç никесе. Ҫынсем пёрле пухăнса савăнса малашнехи ёçсем валли вай-хал пухна.

Районта кăçал çурхи ака-суха ёçесене вëçлене ятпа ирттерекен юрă, ёç тата спорт уяве – Акатуй – район централе июнен 10-мĕшĕнчে кёрлерĕ. Çér ёçченене вара района 59-мĕш хут ирттерекен çак уявра савăн-

ма сăлтаве те çук мар. Уява уçnă май ăна хайен сăмах-енче район администрацийен пүçлăхе Ростислав Тимофеев та палăртрэ. Уяв ячĕпе вăл пурне те ăшшăн саламларĕ, пурне те ăнăсу, ыrlăх-сывлăх сунчĕ.

Кăçал уйрăмах паллă çулталăк. Социализма Ӗ Геройе Е. Андреев çуралнăрана 100 çул çитрë. Çér ёçчене пысăк хисепе тивëçнен вăл.

Район ыннисем çурхи ака-суха ёçесене вăхăтлă тата пахалăхлă туса ирттернë, халĕ вара тĕп задача – вëсene тĕрэс-тĕkel пăхса ўстересси.

(Малалли 2, 3-мĕш стр.)

Сăн ўкерчекре: уяв саламе сире пурсăра та.

Пенси ыйтăвĕсемпе

Пенси виçи пирки банк хыпарлë

РФ Пенси фончён Чăваш Республикинчи уйрăмĕ «Россельхозбанкăн» регионти филиале пенсисем çитерсе панă чухне пенсионерсene сĕнене услугăга тивëçтерес-си пирки килешү ڇине алă пуснă.

Килешү условийесемпе пенсие вклад ڇине е банк картти ڇине кусарса илсе тăракан банк клиенчесем Пенси фончён түлевсем пирки банк кассинчек кирек хăш вăхăтра та выписка илме пултараççë. Кு услугăн укça түлемелле мар.

Выпискара пенсие социаллă түлевсем виçисене, хăш вăхăтшан – хальхишーン е унчченхи тапхăршан түленине кăтартаççë. Сапла вара пенсионер үйăхсерен паракан түлевсем пирки тулли информаци илме пултараç.

Банка Пенси фончён пенси шутласа панă чухнехи пёр-пĕрин хушшинчи информациие вăрттăнлăхра юлаты. Кунта çыхăннăвăн хуттĕлене каналесемпе, электронлă цифрлăллă майпа алă пусните усă кураççë.

Банк пенси түлевсем структури пирки тулли информациие тивëçтерни пенсионерсен ыйтăвĕсene татса парассин пахалăхне ўстерессипе малалла татах

тепер утăм туни пулса тăраты. Çakă уйрăмах пёлтерёшлë. Мĕншĕн тесен пенсисене банк урлă илес текенсен шучë ўçсех пырать. Акă пенсисене «Россельхозбанкăн» филиалесем урлă илсе тăракансен шучë юлашки 3 çул хушшинче кăна 10 хут ўçнă. Республикари пур района та пенсионерсем ку банк услугисемпе усă кураççë.

Паянхи кун Муркаш районенче пенсионерсен 41 проценчë пенсисене 2 банкра илсе тăраты. Вăл шутран 9 проценчë – банк карттисемпе. Пенсисене банкsem урлă илсе тăракансен шучë те, кун пек банксен ийшë те юлашки çулсене палăрмаллах ўçрë – 2005 çулta пенсисене пенсионерсен 28 проценчë 4 банкra илсе тăнă.

Пенси фончё пенсиянчесен сĕнене услугăга тивëçтересине пурнăça кăртессипе пур банксемпе те съхᾶнса ёçлет. Сапах та паянхи кун пенси илекенсene выпискасем пама пур банк та хатĕр мар-ха.

Законодательствăна килешүллэн пенсиянчар хайăн пенсие почта, банк е пенсисе тивëçтерекен ытти организаци урлă илсе тăрасине хăй суйласа илет.

Пенси фончён районти управлений.

Ҫырăнтару – 2012

Хаклă вулаканам!

Районти «Çéñterü ялаве» хаçата июльтен илсе тăма малалла ҫырăнтараççë. 6 уйăха ҫырăнмалли хак – 204 тенкë.

Вулакансене пёлтернёчч, июль уйăхенчен шамат кунсендичи кăларам хальхи пек 6 страницăпа мар, 8 страницăпа тухма пуслать.

Симес ёç ڦи – 2012

Утă хатĕрлеме тухрëс

Ҫértme уйăхе хресчene черетлë ёç ڦи умне тăратрë. Çér ёçчене паян иртеп пусласа каçен выльях апаче хатĕрлессипе тимлет. Ёнерхи вăхăта иртнë уяр кунсемпе туллин усă курса районти пёрлешүллэ хуçалăхсемпе хресчен (фермер) хуçалăхсем пёттёмпе 160 тонна (14 процент) утă хатĕрлеме тухрëс.

Асăннă кунна районти пёрлешүллэ хуçалăхсемпе хресчен (фермер) хуçалăхсем нумай сүл ўсекен курăксене пёттёмпе 693 гектар (11 процент) сүлнă. Кунти ёç калăпăш паян Суворов яч. хис. (46 процент), Чкалов яч. хис. (40 процент), «Путь Ильича» (32 процент), «Свобода» (30 процент) хуçалăхсеме пытисенчен палăрмаллах пысăк.

Ҫértme уйăхен 13-мĕш тĕлне хуçалăхсеме тăшыра пăрса йышса культурăсене 49 процентне (6311 гектар) гербицидпа имçамланă. 1835 гектарне (14,1 процент) тĕрлë сăтăрçасенчен хуттĕлене. Çак хушăра ҫирĕплетнë агрегатсем 506 гектар ынчи çér улмие пёrrремеш хут чёрс-кăпалатас тухнă.

Кашни ёçен хайен вăхăчăн пуррине районти çér ёçчене питĕ аван ăнланать. Ҫавăнна паянхи ёçе ырана хăварассинчен асăрханса ёçлесе пырать.

А. БЕЛОВ.

Райадминистраце

Хисеп грамотипе чысланă

Ял хуçалăх производствинче нумай сүл хушши тăрăшса вăй хунăшан район администрацийен 2012 çулхи майен 29-мĕшени 468 № йышăнăвëпе çаксene район администрацийен Хисеп грамотипе наградăланă:

– Роза Ильинична НИКОЛАЕВАНА, Ильич яч. хис. ял хуçалăх производство кооперативĕн уй-хир бригадин рабочине;

– Алексей Иванович ПЕТРОВА, Ильич яч. хис. ял хуçалăх производство кооперативĕн трактористне;

– Юрий Иосифович СКВОРЦОВА, Чапаев яч. хис. ял хуçалăх производство кооперативĕн механизаторне;

– Михаил Афанасьевич ТРОИЦКИЕ, «Герой» ял хуçалăх производство кооперативĕн тĕп энергетикне.

Ял хуçалăх производствинче нумай сүл хушши тăрăшса вăй хунăшан район администрацийен 2012 çулхи июнен 6-мĕшени 496 № йышăнăвëпе çаксene район администрацийен Хисеп грамотипе наградăланă:

– Валерий Алексеевич СТЕПАНОВА, «Путь Ильича» агроФирма» чикĕллэ яваплăхлă обществăн водительне;

– Антонина Николаевна ЯКОВЛЕВАНА, «Путь Ильича» агроФирма» чикĕллэ яваплăхлă обществăн уй-хир бригадин рабочине.

Саламлатпăр

Хаклăран та хаклă хĕрème, ўмака, аплана – Муркаш ялĕнче пурнăкан Римма Александровна АНТОНОВА 50 çулхи юбилей ячĕле чун-чĕререн ăшшăн саламлатпăр. Ҫирĕп сывлăх, иксĕлми вăй-хал, вăрăм кун-çул, телей сунатпăр. Тавах сана ўрă кăмăлушăн, чун ăшши-не пире парнеленĕшн. Эпир санна мух-татнатпăр, эс пурришĕн савăнатпăр.

Саламлатпăсем: амăшĕ, пиччĕш, инкĕш, Саша, Алиса, Ирина, Рома, Юля аппăшĕ, тăвăнăсем.

Юнă ял тăрăхенчи Ҫармăçкасси ялĕнче пурнăкан юратнă аттепе аннене, кăмăллă хуньстарикпе хунямана, ытарайми кукаçипе кукама тата сывăх тăвăнăмăр-сене – Галина Герасимовна Виталий Ильич ХЛЕБКОВ-СЕНЕ – ылтăн туй ячĕле чун-чĕререн ăшшăн саламлатпăр. Ӗсрен те, ынчна пулăшасран та пăрăнманскерсene малашне те тулли пурнăç, Ҫирĕп сывлăх, иксĕлми телей, ăнăсу сунатпăр. Пурнăç сүлĕ вăрăм та такăр пулăш, чир-чĕр сирĕтен пăрăнса ирттëр. З хĕр çуратса ўстерсе пурнăç сүлĕ ڇине кăларма сире çамăл пулман пулни те, эсир алă усман. Ҫакăншăн эпир сире чун-чĕр-рен тав тăватпăр.

Саламлатпăсем: хĕрëсемпе кĕрëвëсем, тăхлачи-сем, 4 мăнукë, 2 кеçен мăнукë, тăвăнăсем.

Районти Акатуй уявенче хатэрлене репортаж

Пилек аврэмэр хирте, саванар-и халь пёргле!

Алран кайми аки-сухи.

Эпир те саванатпэр уява.

(Веч. Пусл. 1-меш стр.)
СҮРХИ ЁС –
КЁРХИ ТҮХАС

Район пуслакхе, Ильич яч. хис. хусалакх ертүси Игорь Николаев тата Акатуй уяве ячепе саламларе. Кäçал aka-suxa ёцесене япах мар туса ирттерн. Пётемшле вёсене икё эрне хушинче вёслеме май килн. Кашнин тарашулахе асталахе палларат чаканта.

Тават саманта паллартре Игорь Васильевич. Кусем вёсем пур ёце төвхатра туса ирттереси, технологии сиреп пыханиси, пахалаклла вэрлакпа техника хатэрлеси тата ёс колективесене ёслеме тивёсле условисем туса параси.

Сурхи уй-хир ёцесене район администрацийен пуслакхе сүмэ Владислав Анаьев пётемлетр. Кäçал сурхи уй-хир ёцесене 14,8 пин гектар чинче туса ирттерн. Вал шутран сурхи төш тырь культурисене 11,8 пин гектар чинче акса х-

варна. Ёш улми 880 гектар йышнанть.

Сурхи уй-хир ёцесен пахалакхе паллартма кäмлл. Ильич ячепе, Чкалов ячепе хисепленекен, «Восток», «Ударник» хусалакхенче, «Васем» общества тата утты хусалакхенче aka-suxa ёцесене пысак пахалакпа туса ирттерн.

Владислав Кириллович механизаторсен ёсне ыршакла паллартре. Вёсем тарашулакхе – ўсемсен никесе.

Уй-хир ёцесен каллакшынче хресчен (фермер) хусалакхесен түпи ўссе пыраты. Кäçалхи сур акинче вёсем сурхи төш тырь культурисене 2500 гектар, ёш улми 300 гектар акса-лартса хäварна. Малашнхи ёцесене тө ѹнчү сунчё вёсене Владислав Кириллович, уяв ячепе саламларе.

УЯВ ХАНИСЕМ

Йышлай пулчёс вёсем. Муркашсене Акатуй уяве ячепе саламлама камал ту-

ёцесене ѹнчү сунчёс.

Пуша алапа килмен хансене уява. Уяв парнисем шутэнче дипломсемпе грамотасем та, парнесем та – ўкерчёксене тытанса бензинпа курпак сулмалли хатэрсем тарааха пулчёс.

КАМСЕМ-ХА ВЁСЕМ – ЁС ЧИ ПАТТАРЁСЕМ?

Ёс итогесене пётемлетн май ёс чи паттарёсene, ырми-канни вай хуракансене, хайсан ёцёле ырь ята тивёсисене чысламасар-саламламасар епле-ха тата ван? Кун пеккисем вара Муркаш тарахенче сахал мар. Шапах вёсем ыттисемшён тёслех пулса тараахе те ёнт.

Пысак чысы тивёсисене хушинче Ильич яч. хис. хусалакхан төп инженер Георгий Сергеев тата асайнна хусалакхи машиняна ёне сабакан оператор Юлия Иванова. Вёсем Рацей Федерациин Ял хусалакх министерствин Тав ырывёсесене парса чысларе.

Анаткассинчи ялти библиотека ертүсine Галина Андреевна та ырпана па-

лартмалла. Вал вара Чаваш Республикин Пуслакхе Тав ырывёсне илме тивёс.

«Оринино» хусалакхи машиняна ёне сабакан оператора Зоя Васильевна та уяв сцени сине халпарма ыйтре. Вал Чаваш Республикин Ял хусалакх министерствин Хисеп грамотилле пулчё.

«Ударник» хусалакхан аспа инженер Илья Алексеева вара ял хусалакх машинисемпе инек-синексер үсә курма майсем туса панашан Чаваш Республикин Гостехнадзорин Хисеп грамотине пачёс.

Район администрацийен дипломесене тивёсисене ушканды уйратах пысак. Кусем вёсем Е. Андреев яч. хис. хусалакх водителё Николай Оньков, «Восток» хусалакх тракторисч Виталий Наумов, «Герой» хусалакх рабочий Любовь Троицкая, Ильич яч. хис. хусалакх рабочий Надежда Михайлова, «Путь Ильича» агроФирмэн мастер-наладчик Иван Васильев, «Моргаушская» чах-чёп фабрикин поварё Зинаида Петрова, «Оринино» хусалакх

Фермер хусалакхене Р. Грачев республика грантне илч.

тракторисч Виталий Максимов, «Передовик» хусалакх тракторист-машинисчё Вадим Данилов, «Свобода» хусалакх водителё Евгений Якимов, Суворов яч. хис. хусалакх механизатор Вячеслав Никандров, «Ударник» хусалакх механизатор Николай Иванов, «Ударник» хусалакх механизатор Алексей Давыдов, Чапаев яч. хис. хусалакх склад заедущий Юлия Смирнова, Чкалов яч. хис. хусалакх механизатор Болеслав Никитин, «Васем» общество механизатор Алексей Илугин, Мичурин яч. хис. агроФирмэн төп механизатор Владимир Яковлев, «Бездна» общество тракторист Юрий Андреев, хресчен (фермер) хусалакхесен пуллакхесем Виталий Горбунов, Анатолий Трепнев тата Владислав Бархаткин.

Депутатсен Муркаш район Пухавен Хисеп грамотисене «Восток» хусалакх ертүсine Михаил Шишокина тата Ман Сентёр ял тарахен пуллакхе Анатолий Лаптева, потребительсен кооперацийен Рацей шайенчи семинарне ирттерме пуллакхесан район администрацийен пуллакхен Тав ырывёсесене Муркаш тата Ман Сентёр райо председателесене Борис Андреев тата Людмила Майкована пачёс.

Тури чавашсен музейен директор Т. Ермолаева тата Москакассинчи «Колокольчик» ача сачён логопед учителё В. Гусева сүрт-йёр строительствин свидетельствисене тивёсрёс.

Муркаш юрлаты, Муркаш саванать.

Районти Акатау уявенче хатерлене репортаж

Пилек аврамар хирте, саванар-и халь пэрле!

Ман Сентерти Ивановсен семий патшалак пулашаве килешуллэн چурт-йёр җаварма түлевсөр چёр лаптакне илме свидетельства тивёсрэ.

Иреклэ майпа кёрешесси та хөрү иртрэ.

ЁС ДИНАСТИЙЕСЕМ

Үрэй ялаа вэл – ашшэм амашен ёчне вэсен ачисем, мянуксем малалла тэцса пыни. Кун пек ёс династийесем районта сахал мар. Вэснене таасаамасар хэвэрмарэц уяа программинче. Акай Турай ял тэрхэнчи Анаткассинчи Андреевсен потребитель кооперацийн системини ёс династийе 95 супла, Йүккассинчи Ивановсен ял хүсалхэнчи ёс династийе 168 супла, Муркаши Огурцовсен сывлакхынчы ёс династийе 161 супла танлашать. Вэснене пурне та чысласа саламларэц уява.

ЧЁР ЕСЧЕННЕ ПАТШАЛАХ ТА ПУЛАШТЬ

Чаннипех та хайнэ چёр ёсчепе сыйхантарнай сын паян патшалак пулашаве сэр юлмась. Кун пеккисем вара пирён хүшэра пулни маашлакха չирэпрэх шанчаклаа пахма май парать. Акай Республикаара пусласа фермер ёчне күлнекенсене ура чине тামа пулашассипе ятарл түллевлэе программа вайра. Ку ёнене Чатракасси ял тэрхэнчи пускарчасене муухтамалла. Республика грантне тивёснисим иккёшт таа как ял тэрхэнчен. Очакки ялэнчи Радислав Грачев фермер хүсалхнэе ѹркелеме 900 пин тенкене, кунсар пуснес таа как ял тэрхэнчен. Очакки ялэнчи Радислав Грачев фермер хүсалхнэе ѹркелеме 900 пин тенкене, кунсар пуснес таа как ял тэрхэнчен.

Республикаря ача амашен капиталэн сертификачэн хуци – Ман Сентерти ял тэрхэнчи Ойкасри Красновсен семий.

рецчё, چурт-йёр җаварма е быти түллевлэе уса курма چёр лаптак түлевсөр үйарса парасчё, кунпа пэрлех хваттер илме та май пур.

Уява Ильинка ял тэрхэнчи Ойкасри Алевтинай Петр Корнеевсен, Оринин ял тэрхэнчи Атапайри Галина Геннадий Киселевсен, Муркаши Наталья Сергея Ивановсен семийсем ача амашен капиталэн сертификачесене, Хорний ял тэрхэнчи Лариса Александровна Ярапайкаси ял тэрхэнчи Ермакри Алина Петровна Горшковен, Ман Сентерти ял тэрхэнчи Ольга Юрий Ивановсен, Ярапайкассинчи Кустерекри Фея Ершована Владимира Андреевна нумай ачаллаж җемийсем түлевсөр چёр лаптак илмелли сертификатсене, «Ялсен 2013 сүлчченхи социалл аталаанав» Федералл түллевлэе программалла килешуллэн Ярапайкаси ял тэрхэнчи

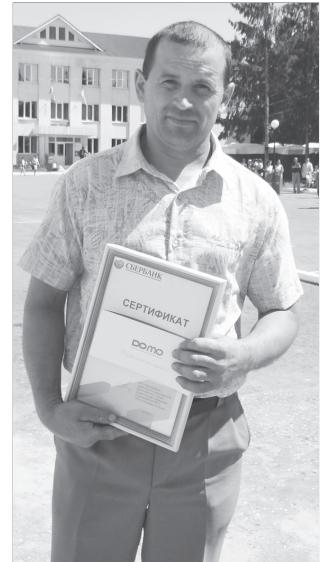
Шурчаря Татьяна Ермолаева тата Чуманкассинчи Валентина Гусева ялта چурт-йёр җаварма социалл түлевсөмийн тивёсрэц.

АСТАСЕМ – ХАМАР ХУШАРАХ

Уявра никама та кичем пулмарэ. Ханасемпе ял ҹынисим фотоставкага интереслене паллашрэц, ял тэрхэнчине паллатикес таврашчё та ҹынисим ышшлэл пулчёц. Халах пултарулхэн тата ача-пача ёсчесен выставкага паллашмалли-курмалли ҹылай пулчёц. Рацсай историйн сүлтлаке пулна май ял тэрхэнсем хайсан ҹавна кура ѹркелен.

Акай Ярапайкаси ял тэрхэн паллатикес илер. Елек чавашсем мэнле пир төртни пуриншэн та интэрэслэ. Җаваннах вэсем «Чувашия мастеровай» номинациире щентерүчэ пулса таач.

Юнкай ял тэрхнене та палартмалла. Ватай ҹын сям арлаты. Пётримпех Рацсай историйн сүлтлаке пулса таач. Ял тэрхэнчи

Турай ял тэрхэнчи Уйкас Турайри Владимир Иванова уява Переекет банкен сертификате парса ҹысларэц.

манди ѡнсе илчёц.

ЮХРЭЮРЯН ТА ЯН!

Кунёпех Акатаура хавас юрд-кёв юнэрар. Районти

Ярапайкассисем аваллахпа пуюн.

ности традициям» номинациире мала тухрэ.

Хорний ял тэрхэн паллатике вара пурте «ёсчэ путьн». Амаше ачисене пахать. Упашки алай арманнэе ёсчэ. Асламаше сям арлаты. Хорнийсем «За лучшую презентацию выставки» номинациире щентерүчэ пулса таач.

Җаван пекх «За сохранение самобытности народа» номинациире Йүккассисяя тэрхэн, «Из поколения в поколение» номинациире Оринин ял тэрхэн, «За сохранение традиций народного искусства» номинациире Турай ял тэрхэн мала тухрэц, район администрации Тав ҹырвасемпе парнисене тивёсрэц.

СПОРТЛА ТУСЛИСЕН – ХАЙСЕН УЯВ

Уяа программи тэрлэрэн спорт амартавасемпе пуюн пулчёц. Спорты туслисем хайсан вайнэ волейбола вылясисипе, иреклэ майпа, бокса кёрешесипе, пэт пукане сёклесисипе, армспорту енёпе, турник ҹинче сёклесисипе висчрэц. Щентерүчесем парнисене тивёсрэц. Тэп парнисене вара – таасене – иреклэ майпа кёрешесипе мала тухнай Шупашкар хулин представителю Руслан Самарин, волейбол енёпе мала тухнай «Райбыт» ко-

художество пултарулх колективсем хайсан пултарулхене савантарчёц. Москвакассинчи «Шүсам» юрпа таша халах ансамблэн, районти Культура ҹурчэ ҹүмэнчи ветерансен хорён, Ман Токшири «Таванлакх» фольклор ушканён, Йүккассинчи Культура ҹурчэ ҹүмэнчи эстрада ансамблэн, Орининти Культура ҹурчэ ҹүмэнчи ветерансен хорён, Калайкассинчи Культура ҹурчэ ҹүмэнчи «Ентеш» юрпа таша ансамблэн, Тоикилтэри Культура ҹурчэ ҹүмэнчи «Хөлхем» эстрада ансамблэн колективсем, ачасен Муркаши искусство шкулён пултарулх ушканён уява чан-чан илем көртрец. Юлашкынчен вара Шупашкартан кине «Асамат» эстрада ушканё уява пуханнисене пурне та илмэл юрд-кёв парнелерэ.

АЧА-ПАЧА САВАНЧЕ

Ача-пачана саванма чаннипех та салтав пулчёц уява. Вэснене карусель та иыхравларё, тэрлэ амартусемпе конкурсцене та хутшама май пулчёц. Батут ҹинчен ачасен хама пёлмерэц. Вэс-хэрсэр саванч. Хашсем хайсане килешекен чёр чунсемпе пэрле сэн ўкернечёц, пёчкэ автомашинасемпе ярнечёц.

В. ШАПОШНИКОВ.

